

Sentraladministrasjonen
Areal- og kulturvernavdelinga

tlf. +47 78 96 20 98
hauke.haupt@ffk.no

Vardø kommune
Teknisk etat
Postboks 292
9951 VARDØ

VARDØ KOMMUNE Sentraladministrasjon		
Løpe nr	Saksjon	Saksbeh.
960/07	TEK	KAV
2007 -U3- 26		
Ark/Saksnr	06/00245	Dok.nr. 005
Ark.kode P	204	
Ark.kode S		
Kassasjonsår	Gradering	

Uttalelse til søknad om rivning Gnr 19/93 Skolegata 26 Vardø kommune

1. Bakgrunn

Viser til brev datert 22.02.07. Vardø kommune har mottatt søknad fra Jan Stenhaug om tillatelse til riving av SEFRAK- registrert bygning på Gnr. 19/93. Før søknaden behandles skal det foreligge uttalelse fra regional kulturminneforvaltning.

Det er i Fylkesplan for Finnmark og i nasjonale resultatmål fra Miljøverndepartementet satt opp målsettinger for reduksjon i det årlige tapet av kulturminner. I St.meld.nr.16 (2004-2005), Leve med kulturminner, heter det:

Nasjonalt resultatmål 1

"Det årlige tapet av vernverdige kulturminner og kulturmiljøer som følge av at de fjernes, ødelegges eller forfaller, skal minimaliseres. Innen 2020 skal tapet ikke overstige 0,5 prosent årlig."

Det forventes i Fylkesplan for Finnmark at kommunene gjennom utøvelse av sin planmyndighet ivaretar kulturminner.

Bygningen det søkes om tillatelse til rivning ble befart av Finnmark fylkeskommune v/areal- og kulturvernavdelinga den 08.03.2007.

2. Vurdering

Vardø kommune markedsfører byen Vardø som Nord -Norges eldste by, grunnlagt som by i 1789 med urbane røtter langt tilbake i middelalderen. Kulturminner er fysiske vitner til denne statusen. Alder og representativitet er et verktøy til å måle de enkeltes kulturminners og et kulturmiljøes betydning i denne sammenhengen. Vardø sentrum er preget av gjenreisningsbebyggelse mens store deler av de ytre delene ble bevart tross bombing og brenning under annen verdenskrig. Bygningen i Skoleveien 26 representerer en epoke av byens urbane vekst i form av en særskilt byrom- og gatestruktur. Bolighuset i Skoleveien 26 skriver seg fra Vardø bys gullalder preget av stor befolkningsvekst gjennom tilflytting: pomortiden. Det verneverdige kulturminne i Skoleveien 26 er et enkelt bolighus på to etasjer, bygget i russetømmer (plank). Et gjenværende originalvindu i den vestlige gavlfasaden viser til bygningens opprinnelige stil: senempire (1835 –1870). I bystrøk holdt denne stilen seg lengre enn på landet, hvor sveitserstilen overtok allerede rundt 1840. Eiendommen ble skilt ut i 1864 og viser til byens vekst i denne tidsperioden. Bygningen ble bygd rundt 1870 og påbygget i gjenreisningstiden. I den tiden ble det påbygget en inngang mot sør. Et bislag mot øst stammer fra samme tidsperiode som hovedbygningen. Begge deler er i dag revet. Husets kjerne med en intakt hovedkonstruksjon i laftet plank er bevart. Deler av det originale panel

finnes i det eksisterende bislaget ved hovedinngangen ved gaten. Det er ikke mange kulturminner igjen fra denne tidlige perioden av Vardøs pomorhandelsepoke. Bygningens hovedtrekk er autentiske, vindusåpninger uforandret i proporsjon og inndeling. Deler av vinduene er skiftet ut med vinduer av typisk formspråk fra gjenreisningen. Interiøret har mange originale deler bevart, dører og listverk, gulv og tak. Bygningen brukes som varelager for eierens bilverksted. Dette er ikke formålstjenlig i forhold til å vedlikeholde huset. Likevel har sikringen (taket er tettet, spor av gamle lekkasjer) av lageret/bygningen bevart bygningsmassen fra større skader. Under befaringen er det blitt observert nylig vannlekkasje i kjelleren, mot bakken til Skolegate. Det er betydelige mengder vann frosset til is i rommet hvor den kommunale vannkoblingen til huset befinner seg. Vannet renner og det er fare for omgivelse, grunnforhold (utvasking) og dermed også andre bygninger hvis denne lekkasjen ikke stoppes. Lekkasjen berører ikke bygningens verneverdi eller tilstandsgrad men kan betraktes som manglende vedlikehold av tekniske systemer fra ansvarlig eier og manglende kontroll fra kommunal myndighet.

Eier opplyser at han vil gjenbruke tømmer til å bygge seg garasje. Dette er ikke i samsvar med formålet i kulturminneloven. Et kulturminne bevares helst i sin autentiske kontekst og restaureres/moderniseres etter antikvariske retningslinjer.

Ansvarlig eier opplyser at han ikke har noe konkret, seriøs brukskonsept for dette kulturminnet. Han har sikret bygningen de siste årene. Bygningen har stort potensiale til å bli modernisert og restaurert til en liten bolig eller to hybler. Bygningen er et sjeldent verneverdig kulturminne fra Vardøs storhetstid. Den er også et ufrivillig vitne, som mange andre kulturminner fra denne tiden til dagens nedgangstid og økonomiske depresjon i Vardø. Manglende arbeidsplasser og fraflytting har ført til at mange kulturminner i Vardø står i forfall og skjemmer byen. Vardø kommune har de siste årene på eget initiativ og på grunnlag av søknad fra private eiere gitt tillatelse til rivning av verneverdig bebyggelse i Vardø. Finnmark fylkeskommune frarådet i alle tilfeller å gi rivningstillatelse. Nasjonale føringer fra miljøverndepartement pålegger norske kommuner et generelt forvaltningsansvar for kulturminner og kulturmiljøer gjennom plan- og bygningsloven. Formålet er å ivareta kulturminnehensyn i arealforvaltningen. Det er klare signaler fra statlig hold at kommunene skal få flere oppgaver innen kulturminnevernet i framtiden. Fylkeskommunenes rolle utvikler seg mot å være samarbeidspartner og regional utviklingsaktør (stedsutvikling med kulturminner som ressurs).

I den sammenhengen etterlyser Finnmark fylkeskommune Vardø kommune sin vernestrategi. Bakgrunnen er at situasjonen i Vardø by strider imot stortingets/miljøverndepartements og Riksantikvarens strategi om kulturminner som ressurs til verdiskaping innenfor nærings- og stedsutvikling. Grunnlag for en bærekraftig strategi for stedutvikling i Vardø er innovasjon til nye næringskonsepter. Kulturminner som i dag står tomme trenger et brukskonsept. Nye arbeidsplasser skaper etterspørsel for boliger på grunn av tilflytting.

Finnmark fylkeskommune v/ areal- og kulturvernavdelinga inviterer derfor Vardø kommunes politiske ledelse til en felles befaring med påfølgende drøfting av strategier for steds- og næringsutvikling med kulturminner som ressurs i Vardø tirsdag den 17.april 2007 kl. 10.00- 14.00.

3. Konklusjon

Finnmark fylkeskommune fraråder på grunnlag av sin verne vurdering av bygningen i Skoleveien 26 å gi rivningstillatelse.

Det verneverdige bolighuset i Skoleveien 26 anbefales tømt for bildeler og søppel, kommunal vannforsyning stenges og sikringen av eiendommen sikring følges opp. Vardø kommune utarbeider et utkast til en vernestrategi for denne type kulturminner og en næringsutviklingsstrategi med kulturminner som ressurs i samarbeid med eksterne aktører.

Med hilsen

Stein Tage Domaas
Areal- og kulturvernsjef

Hauke Haupt
rådgiver kulturvern/arkitekt

Kopi til: Ordfører Rolf Einar Mortensen Vardø kommune Pb 292 9951 Vardø
Rådmann Hans E. Wilhelmsen Vardø kommune Pb 292 9951 Vardø